

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 862 din 27.11.2019

Dosar nr.: .77/2018

Petiția nr.: 730/12.02.2018

Petenți: Asociația Drepturile Femeilor Rome E-Romnja
Romani Criss – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii

Reclamat: .....

Obiect: posibilă faptă de discriminare pe criteriul etnic pentru publicare pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1. Asociația Drepturile Femeilor Rome E-Romnja prin reprezentant legal – sediul social – str Avrig nr.63, ap.E2, sector 2, București
2. Romani Criss – Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii prin reprezentant legal – București, str Răspântiilor nr.11, sector 2

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

3. ....

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

4. Petenții sesizează posibilă faptă de discriminare pe criteriu etnic săvârșită de partea reclamată prin publicare pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”

III. Procedura de citare

5. În temeiul art. 20, alin.4, din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. 1257/07.03.201825.04.2018 și 730/07.03.2018, a citat părțile pentru data 26.03.2018.

6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentilor

7. Petenții sesizează posibilă faptă de discriminare pe criteriu etnic săvârșită de partea reclamată prin publicare pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!

8. În data de 06.02.2018, partea reclamată publică în ziarul BZI.ro, în calitate de ziarist articolul său intitulat „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul este sub TEROARE!”. Încă de la titlul articolului, petenții susțin că reclamatul sugerează că orașul ar fi terorizat de romi.

9. Petenții fac mențiunea ca întreg articolul este redactat în sensul justificării actelor de violență împotriva unui copil de etnie roma. De asemenea, petenții susțin că reclamatul urmărește să scoată în evidență începând cu titlul articolului, nu faptul ca un adult a înjunghiat cu cutitul un copil într-un mijloc de transport public ci faptul ca agresorului i s-ar fi făcut o nedreptate imensă după cum se reliefează prin următoarea expunere **“a avut curaj să se ia de câțiva romi” care scuipau semințe în autobuz.** Articolul vizează în mod clar, ab initio, justificarea faptelor violente respectiv injunghierea unui copil

10. Petenții susțin că reclamatul îl prezintă pe agresor drept un om mânat de "curaj", inducând în eroare opinia publică și sugerând că agresorul ar fi ajuns după gratii pentru că avusese curaj să se ia de câțiva romi. De fapt, petenții precizează că motivul pentru care acesta a ajuns după gratii se datorează faptului că a înjunghiat un copil de 15 ani cu briceagul, copilul având nevoie de 16-18 zile de îngrijire medicală. De asemenea, petenții susțin că, pentru reclamat, motivul pentru care încearcă să justifice utilizarea violentei constă în faptul că victimele atacului au fost de etnie romă.

11. În susținerilor petenților se individualizează faptul că reclamatul generalizează și etnicizează un comportament antisocial. Acesta prezintă romii ca un grup antisocial, vulgar și neavenit. Aceasta prezentare este folosită în mod uzual de reclamat pentru a justifica reacția violentă a agresorului. Astfel, reclamatul se lansează într-o tiradă la adresa romilor, pe care îi prezintă drept un pericol, un grup antisocial, prezentat în antiteza cu agresorul, acesta din urmă fiind o persoană curajoasă care încearcă să dea lecții de educație.

12. În drept, petenții își întemeiază petiția pe dispozițiile art.15, deoarece reclamatul a lezat dreptul la demnitatea personală a comunității rome promovând mesaje cu aspect discriminatoriu la adresa comunității rome (criteriul etnic), justificând astfel violența împotriva romilor, dar și pe dispozițiile art.2 alin.1 și 4 din același act normativ.

13. Petenții își probează susținerile prin anexarea unui print-screen cu articolul: „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul este sub TEROARE! “

Susținerile reclamatei

14. Reclamatul nu a depus niciun punct de vedere cu privire la petiția nr. 730/12.02.2018.

V. Motivele de fapt și de drept

15. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unor declarații cu caracter discriminatoriu prin publicare pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scui-pau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”

16. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

17. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

18. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim**,
- **să fie necesară într-o societate democratică și**
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

19. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

20. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia și religia acestora.

Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic ori a unei anumite religii, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup

de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

21. **Colegiul director constată că primele două condiții** (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) **pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

Necesitatea ingerinței

22. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

23. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

24. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

25. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

26. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură națională și religioasă, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, unde au fost postate comentariile.**

Obiectivul urmărit

27. Obiectivul urmărit este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de etnia sau naționalitate ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

28. Colegiul director apreciază că, în speță, afirmațiile părții reclamate nu au avut rolul de a informa publicul.

Contextul în care a avut loc

29. Afirmațiile au fost făcute de către partea reclamată în contextul publicării pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”.

Conținutul declarațiilor

30. „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”.

Unde au fost făcute afirmațiile respective

31. Petenții sesizează faptul că afirmațiile părții reclamate au avut loc în spațiul public, prin publicarea pe site-ul ziarului BZI.ro a articolului „Strigător la cer! A ajuns după gratii pentru că a avut curaj să se ia de câțiva romi care scuipau semințe în autobuz! Iașul e sub teroare!”.
32. Având în vedere faptul că afirmațiile respective au avut loc în cuprinsul unei publicații, în mediul on –line, acestea au avut un caracter public.
33. Impactul public al respectivului declarații este unul semnificativ

Concluzii

34. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

35. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei.).

36. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că **“libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

37. În acest sens, “Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. **Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public.**” (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian c. Regatul Unit, cauza Bladet Tromso și Stensaas c. Norvegia, cauza Von Hannover c. Germaniei).

38. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

39. **În speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată generalizând, culpabilizând colectiv pentru faptele săvârșite de câteva persoane.**

40. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de jurnaliști, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

41. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori, pe baza jurisprudenței sale bine stabilite, că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

42. Garanția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum a subliniat Curtea Europeana a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (a se vedea cauza Stângu și Scutelnicu împotriva României, par. 49 și 51), este subordonată condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice.

43. Exprimările folosite creează o atmosferă ostilă, fiind încălcat dreptul la demnitate.
Corelația făcută de către partea reclamată, dintre genetică și etnie reprezintă o formă de ideologie fascistă, totalitară.

44. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

45. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagărdării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

46. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

47. Colegiul director reține faptul că afirmațiile părții reclamate au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare prin depășirea limitei libertății de exprimare.

48. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei a părții reclamate și publicarea în cuprinsul ziarului a unui rezumat al prezentei hotărâri conform .

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, în unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate reprezintă faptă de discriminare prin depășirea limitei libertății de exprimare conform dispozițiilor art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată.
2. Sancționarea reclamatului cu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și al art. 15 ale O.G. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată și art. 8, alin.1 din OG nr. 2/2001 privind regimul contravențiilor.
3. Publicarea de către reclamat în cuprinsul ziarului BZI.ro a unui rezumat al prezentei hotărâri conform dispozițiilor art.26, alin. 2 din OG nr. 137/2000.
4. Câte o copie a prezentei hotărâri se va comunica reclamatului și Administrației Finanțelor Publice Iași (pentru informare cu privire la amenda contravențională).

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la Administrația Finanțelor Publice Iași, dovada plății se va trimite către CNCD în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar CNCD va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN - Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA - Membru

Data redactării: 12.12.2019

Motivat și redactat:CJ/PCS

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.